

EN LA MORT D'ESTEVE GRASET

Més de 30 anys d'un home de teatre: actor, director, autor i creador i pedagog

per Carles Jansà

Esteve Graset Martí ens ha deixat. Pensem que a molts vila-secats els ha dolgut i s'han sentit profundament afectats. Per això voldríem recordar la seva vida professional iniciada seriosament l'any 1969.

Llistat dels seus espectacles

Si ens referim a obres d'autor, citarem els següents: *La barca sin pescador* d'A. Casona, *El Tragaluz* d'A. Buero Vallejo, *Figuretes de vidre* de T. Williams, *Ronda de mort a Sineria* de S. Espriu-R. Salvat, *Tiempo de 98* de J. A. Castro, *El Caraqueño* de J. Martín Recuerda, *Los inocentes de la Moncloa* de J. M. Rodríguez Méndez, *Historia del zoo* d'E. Albee, *La señorita Julia* d'A. Strindberg, *Antígona* de B. Brecht, *Comte Arnau* de R. Sirena i *Comte Arnau-2* de R. Sirena.

Quant a produccions de creació pròpia cal citar: *Estudi dramàtic sobre la veu humana*, a partir de textos de F. García Lorca i S. Espriu; *Magrihana*, *Em-Tres*, *Lady Macbeth*, *Opening*, *Mutacions*, sobre textos d'Antígona; *L'actor que dansa*, *Sistema solar*, *Nuc Fluors*, *Fenòmens atmosfèrics*, *Expropiados* i *Organum*. Una bona llista, potser incompleta.

Les seves activitats

Graset va ser director de diversos grups de teatre com "Brau Teatre" de Vila-seca, "Arc Teatre" de València, "Arena Teatre" de Múrcia i "Zotal Teatre".

Va ser director de tres Festivals de Teatre al Carrer de Salou i també de tres Festivals de Teatre inclosos dins els Festivals de Música de Cambrils.

Els seus muntatges van ser representats a Vila-seca, Amposta, Valls, Tarragona, Roquetes, Tortosa, Reus, Barcelona, Madrid, Salou, Cambrils, Tàrraga, Granollers, Vilafortuny, l'Hospitalet de Llobregat, València, Múrcia, Rottenburg, Copenhague, Maubeugne, i en d'altres llocs d'Holanda, Alemanya, Dinamarca, Itàlia, França, Estats Units, etc.

Esteve Graset interpretant a Vila-seca «La Señorita Julia» d'August Strindberg

Brau Teatre

Hem de dir que el grup "Brau Teatre" es va crear a Vila-seca l'any 1970, i va durar fins l'any 1981. "Brau Teatre" va adoptar un tipus de teatre reivindicatiu i nou, fet que va provocar més d'un enfrontament amb els espectadors locals i també amb l'Administració. Però aquest estil teatral compromès hem de qualificar-lo de transcendent i clarament positiu, perquè va desenvolupar la mentalitat escènica a nivells més alts. "Brau Teatre" va muntar a Vila-seca 14

espectacles amb un total de 40 representacions.

A més a més "Brau Teatre" va organitzar a Vila-seca muntatges de grups de fora com el "Grup d'Amposta", "La Cuadra de Sevilla" de S. Távora que va presentar *Quejío*, "Comediants" de J. Font que van representar *Catacroc*, *Catacroc infantil* i *Non plus plus*; un recital d'Ovidi Motllor i Toti Soler, "Mimo", "Ditrambo" de Madrid que interpretà *Pasodoble* de Romero-Estee i "Joglars" d'A. Boadella amb *Alias Serrallonga*.

"Brau Teatre" va organitzar el "Cicle de

L'OMBRA VIATGERA D'UN NÚVOL

per Xavier Espina

Teatre de Vila-seca" en el qual s'hi va representar *Catacroc* i *Catacroc infantil* pels "Comediants", *Pasodoble* per "Ditirambo", *Antígona* pel propi "Brau Teatre" i *Àlvia Serrallonga* de "Joglar. D'aquest Cicle va ser desautoritzada l'estrena mundial de *Los Palos* de "La Cuadra de Sevilla".

Durant aquestes activitats, Esteve Graset cultivava la seva professió assistent a un curs de la Universitat de Salamanca amb Martín Recuerda, va estar dos anys al "Roy Hart Theatre" d'Anglaterra, va col·laborar amb J.M. Pujals i va guanyar el "Premi de la Crítica Serra d'Or" i el "Premi de la Fundació Stanislavsky" de Copenhague.

La segona època

L'any 1981 va fer un Curs de Teatre a Itàlia.

L'any 1982 Esteve Graset va canviar el seu objectiu i el seu plantejament teatral, que el va enfocar i va adoptar altres camins, entre els quals cal destacar l'estudi profund de la veu. Aquesta tasca la va aplicar als seus actors i alumnes.

Va ser professor de l'escola EMAD de Tarragona. L'any 1983 va donar un Curs de Teatre a Dinamarca. Va dirigir un Seminari sobre l'expressió de la veu a Vilafortuny i en d'altres llocs i va participar en el Festival de Tàrraga de 1983. Totes aquestes activitats, Graset les ha anat practicant fins arribar a la seva mort.

Graset era un expert en l'art que practicava; se'n prenia molt seriosament. El seu treball era sempre rigorós i ben fet. Aquest era el seu emblema.

Comiat

La relació mantinguda amb Esteve és impossible d'oblidar. Esteve ha mort en plena primavera; primavera de fortalesa per assumir la seva desaparició física irremediable. Així ho creiem tots els qui l'estimàvem.

Quina petita pàtria encercada el cementiri. Aquesta mar, Sinera, turons de pins i vinya, pools de rials. No estimo res més, excepte l'ombra viatgera d'un núvol. El lent record dels dies que són passats per sempre.

(Salvador Espriu
Cementiri de Sinera).

«Opening» 1981, Música i Teatre

La Senyora de negre m'acaba de passar tan aprop, que la seva alè pestilent m'ha entrat directament per la boca, i el xiulet metàl·lic de la salla m'ha fet ballar el camal del pantaló. Tremolo. Al seu darrere, poc a poc, agafats de la mà, van passant una fila de personatges que jo conec molt bé, tots marquen un pas de dansa al compàs d'una música que ells mateixos tararegen. L'últim dansaire, al passar em mira, somriu... i segueix. No pot parar, és el meu amic, tarareja, no parla, però és igual, ens coneixem tan bé que sobren les paraules. Amb els ulls i el seu somriure m'ha dit: «Torno als meus orígens. Araestic representant la dansa de la mort. No durarà una hora com duraven sempre els meus espectacles: aquest és etern, peròestic content, perquè, encara que en una altra dimensió, segueixo fent el que més m'agrada: teatre». Teatre a Vila-seca, teatre a Catalunya, teatre a Europa. La gent de la «Sinera» d'Esteve Graset no sap quin personatge acaba de perdre, com era la seva força creadora, com s'entregava al seu treball.

Una classe de veu de l'Esteve ja era un gran espectacle. Encara recordo com va quedar de meravellat Xavier Fàbregas (un dels crítics de teatre més importants, ja desaparegut) el dia que va veure com en donava una. Jo era alumne. No es pot explicar amb paraules el que passava durant la classe, només estant allí es podia entendre. Mai més he tornat a experimentar aquelles sensacions, que d'altra banda, ara ja són irrepetibles. Poc sap la gent de «Sinera» com era

d'important el seu treball dins el món del teatre, amb quina intensitat vivia la seva vocació i quina vitalitat desprenien els seus muntatges. La seva gran formació teatral era reconeguda per tots, però com sempre passa en el món del teatre, tot quedarà difuminat en l'espai, perquè les representacions sempre moren en el moment de caure el teló.

La meua amistat amb Esteve era tan íntima, tan nostra, que m'és impossible transmetre-la a l'exterior. Els records se m'amunteguen al cap. Varem viure tantes experiències junts, amics, viatges, diversions, joventut, tantes hores d'assaigs, tants espectacles, tants anys, que ja mai més s'esborrarà de la meua memòria.

Peròestic tranquil, seré, perquè tal com en el món de la ficció del teatre un 11 d'abril del 1971 ballàvem la dansa de la mort, un dia em donarà la mà per repetir-la en el nostre últim i etern espectacle.

Em prenc, per acabar, la llibertat de donar-li al meu amic un últim record, en nom de tota la gent de «Brau Teatre», fent-me meves les paraules del poeta que ell més estimava:

O que l'oratge escampi la cendra per les barques i els soles dibuixadíssims i la llum de Sinera. Claror d'abril, de pàtria que mor amb mi, quan miro els anys i el pas, viatge al llarg de lents crepuscles.

(Salvador Espriu - Cementiri de Sinera).